

Zviedrija un ES

Laulība aprēķina vai kaislības dēļ?

Garais un līkumotais ceļš uz ES

- Brīvas tirdzniecības un nepievienošanās politika pēc 2. pasaules kara – spēka pozīcija
- Divi atsaukti pieteikumi – 1961. g. (asociācijai) un 1967. g. (dalībai ar nosacījumiem)
- EBTA kā alternatīva (1973-1993)
- Pārmaiņas – Berlīnes mūra krišana un ekonomikas recesija – pievienošanās pieteikums dalībai 1991., EEZ 1994., pilntiesīga dalība 1995.

Konstitucionālais ietvars

- Zviedrija ir parlamentāra demokrātija ar *Riksdag* kā galveno Zviedrijas tautas pārstāvi – *Riksdag* ir augstākā institūcija.
- Kontroles sistēma ir paredzēta, lai kontrolētu izpildvaras, nevis likumdevēja rīcību. Liels uzsvars uz politisko (ne juridisko) atbildību.

Konstitucionālais ietvars

- Zviedrijas tiesām ir ļoti ierobežota konstitucionālā loma. Jēdziens “trešā vara” attiecas uz presi, nevis tiesām.
- *Regeringsform* [Instrument of Government – IG] regulētā pamattiesību aizsardzība pamatā ir attiecināma uz parlamentu. Mediju vārda brīvība ir visnozīmīgākā pamattiesība un IG tā ir detalizēti regulēta divos atsevišķos pamatlikumos, kas ir svarīgi instrumenti, lai nostiprinātu parlamentāro demokrātiju.
- ECTK un dalība ES ir sekmējušas pieaugošu tiesas veiktas tiesiskuma pārbaudes un pamattiesību aizsardzības nozīmīgumu.

ES Zviedrijas IG

- IG 10:5 – Zviedrija var nodot kompetences ES, pastāvot diviem nosacījumiem
- 1. Nodošana nevar ietekmēt valsts iekārtu un valsts pārvaldes formu
- 2. Tiesību aizsardzībai ir jāatbilst IG un ECTK

Nosacījumi atbilst tiem, ko lietā Brunner noteica Vācijas Federālā konstitucionālā tiesa

ES tiesības

- Norādījums par ES tiesību piemērošanu tiek pieņemts parasta likuma formā (ES tiesības)
- Sekas: Tā kā kompetences nodošanai ir jānotiek saskaņā ar konstitucionālajām tiesībām, kompetences atsaukšana notiek tādā pašā likumdošanas procesā. Dalība ES nav regulēta konstitucionālā līmenī.

Problēmas ar ES tiesību piemērošanu Zviedrijā

- Līdz 2007. gada 31. decembrim Zviedrijas tiesas bija vērsušās pie EKT 69 lietās
- 2004. g. Zviedrija tika iesūdzēta par līguma noteikumu pārkāpumu sakarā ar augstāko tiesu nevēlēšanos vērsties pie EKT
- Zviedrija ir grozījusi tās procesuālās tiesības, lai mīkstinātu Komisijas kritiku

Noslēguma piezīmes

- Zviedrija kopā ar Apvienoto Karalisti un Dāniju ir viena no ES “lempīgākajām” dalībvalstīm
- Zviedrijas tiesām ir izteikti atturīga nostāja ES jautājumos. Galvenokārt *Riksdag* attīsta konstitucionālās tiesības dalībai ES
- Diskusija Zviedrijā galvenokārt saistās ar *Riksdag* nostāju, nevis ar pamattiesību aizsardzību

Tulkojumu no angļu valodas veica ***Kaspars Gailītis***